

at tage hånd om ældre borgeres potentielle ensomhed, for der er for mange, der har for få kontakter uden for hjemmet.

Kl. 19.40

Fru Charlotte Dyremose hæftede sig ved, at kommunerne godt må tilbyde ældre hjælp til selvhjælp til at komme ud af ensomhed. Det er jo korrekt; det må de godt. Men det har på besynderlig vis ikke samme præcision i lovgivningen som det, at man skal have hjælp til rengøring, til praktiske gøremål. Vi er af den opfattelse, at det kan være mindst lige så, hvis ikke mere slemt for ens livskvalitet, hvis man ikke har de sociale kontakter. Igen, det er ikke et spørgsmål om at ansætte kommunale venner. Det er et spørgsmål om at have fokus på det fra personalets side og hjælpe ældre til de mange steder, hvor civilsamfundet, frivillige og familie, faktisk er og yder en god indsats.

Så vil jeg sige tak til SF og Enhedslisten for tilslutningen. Fru Line Barfod var dog lidt afsøgende over for begrebet udviklingsmål, og det synes jeg at vi skal diskutere indgående under udvalgsarbejdet. Men kort kan jeg sige, at vores tanke er, at hjemmeplejen i højere grad også har et socialpolitisk mål, for vi synes nogle gange, at de socialpolitiske mål bliver lidt væk i rengøringsmidler og skemaer. Vi tror faktisk på, at vi med udviklingsmål både kan være med til at skubbe til en holdning omkring det at blive gammel og også en holdning til det her med, at hjemmeplejen faktisk er en socialpolitisk foranstaltning og ikke en rengøringspolitisk foranstaltning.

Det Radikale Venstre pointerede det ændrede syn på ældre og alderdom, og jeg skal takke for, at fru Margrethe Vestager har læst dette helt korrekt. Jeg håber virkelig, at vi med den debat, vi har haft i dag, har taget hul på en meget vigtig ændring og nuancering af synet på ældre og på alderdom. Det hele menneske, alt det, vi har lært af høringerne om det aldrende samfund, er det på høje tid, at vi bruger til noget.

Jeg tror bestemt, at vi kan finde en fælles læsning af resten af forslaget, for sådan som jeg hørte fru Margrethe Vestager, så ligger vi ikke langt fra hinanden. Det er måske mere et spørgsmål om mine manglende evner til at formulere mig korrekt, for der er bestemt ikke tale om barnets bog overført på ældreomsorgen. Det er ikke det, der er hensigten.

Jeg har allerede i mine kommentarer til fru Line Barfods indlæg sagt lidt om, hvad der ligger bag ønsket om udviklingsmål, men jeg sy-

nes, at vi i en god debat kan nå frem til, at det ændrede syn på aldring og ældre medborgere også kan have en plads i lovgivningen.

Kristendemokraterne fremhævede naturligt og meget rigtigt familien. Var der noget, jeg kunne ønske mig, så var det, at alle ældre havde familien meget tæt på, og at der var alt det gode, som fru Tove Videbæk påpeger. Det er der heldigvis i mange, mange hjem, i mange familier er det sådan. Men der er også nogle steder, hvor det ikke er sådan, og der er det blot, at vi siger, at der har vi fra samfundets side en pligt til også at være med til at hjælpe folk videre i livet. De skal ikke bare sidde og vente på, at livet går på hæld. Der er faktisk masser af gode oplevelser derude, som man kan deltage i. Men også fru Tove Videbæk skal have tak for en positiv tilgang til beslutningsforslaget.

Vi ser frem til udvalgsarbejdet, som jeg tror bliver utrolig spændende, hvis vi vil det.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 125:

Forslag til folketingsbeslutning om begrænsning af den stigende økonomiske ulighed i alderdommen.

Af Villy Søvndal (SF) m.fl.
(Fremsat 17/2 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Forslagsstillerne vil gerne ændre på reguleringen af folkepensionen, og det skal ske ved, at

grundbeløbet reguleres mindre end i dag. Til gengæld skal pensionstillægget reguleres mere. Hensigten er at tilgodese de dårligst stillede pensionister.

Jeg synes, det er en rigtig dårlig idé at begynde at ændre ved reguleringen af folkepensionen. Hvis vi begynder at regulere eller at pille ved reguleringen, så ændrer vi ved nogle grundlæggende principper for folkepensionen. Det skal der være meget gode, for ikke at sige tvungende grunde til. Det mener jeg ikke at der er her.

Kl. 19.45

Jeg er heller ikke enig i, at der er grundlag for at påstå, at den økonomiske ulighed i alderdommen er stigende. Den større udbredelse af supplerende pensionsordninger betyder f.eks., at spredningen i arbejdsmarkedspensioner fremover vil blive mindre.

Vi har for nylig fået en særdeles grundig belysning af de ældres økonomiske vilkår. Jeg tænker på rapporten fra efteråret om de ældres økonomiske vilkår. Det blev her slået fast, at de ældres indkomstfordeling er mere ensartet end den øvrige befolknings, og at det kun er meget få ældre og færre end i befolkningen som helhed, der kan henregnes til lavindkomstgruppen.

Rapporten slår også fast, at spredningen i arbejdsmarkedspensionerne bliver mindre fremover. Samtidig vil andelen af folkepensionister, der modtager ATP, stige væsentligt.

Jeg er således ikke enig i forudsætningerne for forslaget. Der vil selvfølgelig også i fremtiden være nogle, der ikke har supplerende indtægter eller formue af betydning, men her har vi jo i forvejen en række særlige ydelser som f.eks. nu den supplerende pensionsydelse, der er meget mere målrettet.

Jeg mener derfor ikke, at der er grundlag for at foreslå ændringer af de helt grundlæggende regler for folkepensionen, som i dag reguleres som alle andre overførselsindkomster. Og det mener jeg er meget vigtigt at holde fast ved.

Det er regeringens opfattelse, at folkepensionen med grundbeløb og pensionstillæg skal være det trygge og sikre grundlag for nuværende og kommende pensionister. Det var også hovedbudskabet i den aftale om folkepensionen, som blev indgået mellem en række partier i september 2000.

Derfor bør der ikke ændres ved reguleringen. Det vil kun skabe usikkerhed om folkepensionens fremtid, og det mener jeg ikke at nogen kan være interesseret i.

Faktisk var formålet med aftalen om folkepensionen netop et forsøg på en gang for alle at skabe tryghed og sikkerhed om folkepensionen. Vi bør derfor ikke nu komme og foreslå forringelser af grundbeløbet, heller ikke selv om det for nogle vil blive modsvaret af et højere pensionstillæg – for nogle, ja, men ikke for alle.

Jeg mener også, at det er et helt forkert signal at sende på nuværende tidspunkt. En række supplerende arbejdsmarkedspensionsordninger er under opbygning. Det er en udvikling, som vi skal hilse velkommen. Det giver flere mulighed for at sikre sig en pension, der står i et passende forhold til deres indtægt som erhvervsaktive.

Den udvikling bør vi fremme og ikke hæmme, hvilket imidlertid vil være den konsekvens af forslaget, som efter min mening vil komme. Udbygningen af arbejdsmarkedspensionerne sker jo netop på baggrund af en forventning om at kunne bygge oven på den nu kendte folkepension.

Nej, de økonomisk dårligst stillede pensionister bør ikke tilgodeses ved at ændre satsreguleringen. Det må ske på en anden måde. Og regeringen har med indførelsen af den supplerende pensionsydelse fra 2004 netop tilgodeset de dårligst stillede pensionister, og det er sket på en langt mere målrettet måde, end forslaget her lægger op til. Efter regeringens opfattelse er der derfor ikke grundlag for de foreslåede ændringer.

Som nævnt i beslutningsforslaget er det desuden omfattet af satspuljeforliget. Og jeg har svært ved at se begrundelsen for allerede nu at skulle ændre ved den aftale. Udgifterne ved forslaget skal finansieres af satspuljen, og nu anvendes satspuljen jo til initiativer for folkepensionister samt selvfølgelig også andre overførselsmodtagere og svage grupper, og det giver mulighed for en målrettet indsats til gavn også for de vanskeligst stillede folkepensionister. Og det synes jeg vi skal holde fast ved.

Så lad mig afslutningsvis gentage, at jeg mener, grundlaget for beslutningsforslaget er forkert, og at indholdet er i strid med de grundlæggende principper for folkepension, samtidig med at det kan skabe utryghed. Og det mener jeg vi bør bestræbe os på at undgå. Og derfor kan regeringen ikke støtte forslaget.

Formanden:

Tak til socialministeren. Så er det hr. Flemming Oppfeldt som ordfører.

Kl. 19.50

Flemming Oppfeldt (V):

Venstre kan ikke støtte det beslutningsforslag, som SF har fremsat, om en ændring af folkepensionen. Venstre mener, at folkepensionen ligger fast. Det er vigtigt, vi ikke skaber usikkerhed om dens beregning.

SF foreslår, at folkepensionens grundbeløb beskæres, og det kan Venstre ikke støtte. De borgere, der har spinket og sparet hele deres liv og lagt lidt til side, f.eks. til en arbejdsmarkedspension, vil jo blive ramt af SF's forslag.

Venstre vil pege på, at regeringen mere konkret gør noget for de økonomisk dårligst stillede ældre. Vi har afsat 430 mio. kr. til en supplerende ældreydelse, som går til de ældre, der ikke har ret meget ud over deres folkepension. 44.000 ældre var omfattet af den fulde ydelse, 73.000 ældre var omfattet af den reducerede ældreydelse. Det har givet anledning til en del skuffelser blandt de dårligst stillede pensionister.

Derfor støtter Venstre i dag den aftale, der er indgået mellem regeringen og Dansk Folkeparti, hvorved denne ældreydelse, populært kaldet ældrechecken, udvides til at gælde 150.000 ældre, som får ydelsens maksimum allerede fra i år, dvs. i år 2004, nemlig 5.100 kr., og 20.000 ældre, som derudover vil modtage en reduceret ydelse.

Denne aftale er en del af forårspakkens aftalekompleks, og det betyder langt mere aktivitet i vores samfund; de ledige får et job, og de fattigste ældre får en konkret håndsrækning.

Ifølge SF's forslag vil en fattig folkepensionist modtage ekstra 5.700 kr. i år 2013; sådan har jeg forstået SF's forslag. Ifølge regeringens forslag vil en fattig folkepensionist få 5.100 kr. allerede nu, samtidig med at vi beholder folkepensionens grundbeløb uændret, så valget for Venstre er let.

Vi afviser SF's forslag, der kun har virkning for fremtidens pensionister, og vi gennemfører et forslag til gavn for så vel fremtidens som nutidens pensionister. Det er derfor, vi afviser SF's forslag.

Grete Schødt (S):

Forslaget, som vi skal behandle her i dag, har til formål at begrænse den stigende ulighed i alderdommen. Det formål kan Socialdemokratiet fuldt ud tilslutte sig. Mange pensionister har svært ved at få økonomien til at hænge sammen, hvis de kun har folkepensionen at leve for.

Fremover vil der blive stadig større økonomisk ulighed mellem de ældre, som har store opsparinger i form af egen pension og fast ejendom, og dem, som må leve alene af den fulde folkepension. Det skal der selvfølgelig gøres noget ved.

Vi bør og skal have overskud til at sikre ordentlige økonomiske vilkår for de ældre. De har nemlig båret byggesten til vores velfærdssamfund.

Regeringen har været fuld af fine ord om, hvordan den ville forbedre pensionisternes økonomi med den populistiske ældrecheck, men langt fra alle, som egentlig havde behov for den, har fået den. Mange blev skuffet, da ældrechecken dumpede ind af brevsprækken, og langt de fleste fik slet ingenting.

Socialdemokratiet er opsat på at give et bedre svar på det, regeringen og Dansk Folkeparti byder de ældre, og jeg vil godt tilføje her, at den indgåede aftale, der er gjort i dag, ikke forbedrer de økonomiske vilkår for dem, der trænger allerallermest. Man kan snyde folkepensionister én gang, måske også to, men tredje gang går den altså ikke. Vi er fast besluttet på fortsat at udvise den største respekt og tage os godt af de ældre, ligesom de har taget sig af os. Socialdemokratiet er således meget enig i målsætningen og de grundlæggende værdier bag SF's forslag.

Kl. 19.55

Vi er dog meget imod modellen, hvor vi piller ved folkepensionens grundbeløb. Grundbeløbet udgør rygraden i pensionssystemet, og derfor er det vores helt klare holdning, at det skal vi fastholde og regulere, som det sker nu. Vi ønsker ikke, at der overhovedet kan skabes usikkerhed om folkepensionen. De kommende og de nuværende pensionister skal vide, hvad de kan forvente og regne med.

Socialdemokraterne mener, at der er en bedre vej at gå, nemlig at foretage en egentlig forhøjelse af pensionstillægget, altså ikke grundbeløbet, men pensionstillægget, som vi også foreslog i vores forslag til skattereformen.

Og selv om Socialdemokratiet og SF umiddelbart har forskellige syn på, hvad det bedste middel er, er vi altså enige om målet, nemlig at sikre en markant og varig økonomisk forbedring for landets folkepensionister. Et fælles mål er et godt udgangspunkt, og måske kan vi under udvalgsarbejdet også på dette punkt se på, om ikke vi kan finde frem til nogle fælles midler.

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Jeg vil gerne spørge fru Grete Schødts, hvad man egentlig mener med, at regeringen og Dansk Folkeparti snyder de ældre, snyder vores pensionister.

Er fru Grete Schødts da ikke enig i, at ældredelsens præcis går til de ældre, der er allerdårligst stillet rent økonomisk, at den er direkte målrettet til den gruppe pensionister, der er dårligst stillet?

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Det er jeg fuldstændig uenig i. For det er en hovsæløsning, og man aner ikke, om det er de økonomisk svagest stillede pensionister, der får den check. Det mener jeg faktisk at vi har fået god erfaring med gennem nu 2 år.

Det pensionistægtepar, der skulle være så heldejlige at have ATP, fordi de har arbejdet et meget, meget langt liv, får ikke en krone. Og det gør de såmænd heller ikke med det nye forslag, selv om man går op og giver et højere grundbeløb. Derefter får de en regning. Skattevæsenet skal have ca. det halve, og derefter får de året efter en regning, fordi de bliver reduceret i boligydelse.

Så det her er at give med den ene hånd og blive populær i en periode for derefter at sige: Nå ja, men det var det, vi kunne opnå.

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Jeg vil blot spørge ganske kort, om fru Grete Schødts ikke er enig i, at en folkepensionist, der ikke har ATP, er mindre bemidlet end en folkepensionist, der har ATP.

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Jo, det er fuldstændig korrekt, og den samme pensionist kan så bo i en villa med halvanden million i friværdis. Så spørger jeg mig selv: Er det så den fattigste?

Her bør man gå helt ind og se på, hvad fundamentet for en folkepensionist, pensionister i det hele taget er. Derfor har vi den opfattelse i Socialdemokratiet, at der, hvor man går ind og regulerer med pensionstillægget, får man også målrettet det til dem, der har den økonomi, der kan betegnes som den dårligste.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Det, jeg forstår på Socialdemokratiets ordfører, er, at Socialdemokratiet mener, at man med den her ældrecheck måske også kommer til at ramme nogle, der ikke har behov. Sådan har jeg hørt Socialdemokratiet.

Kender den socialdemokratiske ordfører nogen eksempler på nogen folkepensionister, der ikke har noget ud over deres folkepension, som ikke vil komme til at modtage regeringens ældreydelse?

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Jeg kender en række folkepensionister oppe på guldkysten, der får ældrecheck. De sidder med en friværdis på halvanden million, og det er så dem, regeringen sammen med Dansk Folkeparti siger er de fattigste.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Det, jeg spurgte om, var, om der findes nogen eksempler på nogen ældre, som ikke har noget, som ikke modtager den her ældrecheck. Det synes jeg ikke vi har hørt et eneste eksempel på fra Socialdemokratiets side. Det har mere været en diskussion om, hvorvidt folk, der sidder i parcelhus på Lolland, på guldkysten osv., bliver ramt, fordi de ikke har nogen indtægter ud over deres hus.

Kl. 20.00

Er det ikke meget naturligt, når man udbetaler sådan en ydelse, at der også skal betales skat af den? Er det ligesom blevet kriteriet for, at Socialdemokratiet ikke vil være med til det, at man skal betale skat af en indtægt? Det troede jeg var meget naturligt for Socialdemokratiet.

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Da det her begreb blev indført, var det ikke omfattet af en skattepligtig indkomst, da var det en engangsydelse.

Selv regeringens minister var i og for sig meget imod den engangsydelse. Regeringen med regeringens minister lavede en undersøgelse, der skulle dokumentere, hvem der var de fattigste, de økonomisk svagest stillede.

Så begår man gudhjælpemig en fadæse mere ved at udbetale en gang ydelser mere for at få Dansk Folkepartis stemmer. Det, det handler om, og ikke spor andet er, at man er stemme-

kvæg for Dansk Folkeparti, og så bliver man måske lidt populær på det. Det er der også god brug, for meningsmålingerne for regeringen ser ikke for godt ud.

Det her har 800.000 pensionister forventet efter det, bl.a. statsministeren lovede dem i valgkampen. Nu skulle de få deres økonomiske forhold forbedret. 800.000 troede, at nu kom der en ydelse ind ad brevsprækken. Der var 44.000, der opnåede en check på 5.100 kr., som de så skal betale skat af i anden omgang, og når året er omme, skal de også miste boligydelse på det.

Det er kort og godt ikke den vej, vi vil i Socialdemokratiet, og vi støtter det ikke.

Formanden:

Tak til fru Grete Schødt. Så er det fru Pia Kristensen som ordfører.

Pia Kristensen (DF):

En ting er vi i hvert fald enige med SF i, og det er, at en stor gruppe folkepensionister har for ringe levevilkår. Derfor tog Dansk Folkeparti forrige år initiativ til, at der skulle udbetales en ældreydelse til de økonomisk vanskeligst stillede pensionister.

Dansk Folkeparti var meget tilfreds med, at det ved finanslovforhandlingerne både for 2003 og 2004 lykkedes os at få forhandlet en aftale på plads med regeringen. Sidste år blev der afsat 420 mio. kr. og i år 430 mio. kr. til den supplerende ældreydelse.

Den supplerende ydelse er udbetalt helt målrettet til de allerallerdårligst stillede pensionister, og det er helt retfærdigt, for forhøjede ydelser skal først og fremmest komme de dårligst stillede folkepensionister til gode.

Vi er altid villige til at diskutere, hvordan folkepensionen kan forbedres, men vi mener altså ikke, at det skal gøres på den måde, som SF's forslag lægger op til.

Jeg tror, at det var forrige sommer, at en vismand udtalte, at vi ville få langt flere pensionister i fremtiden, så der var grund til, at vi gik ind og kiggede på, om vi i det hele taget havde råd til folkepensionen i det lange løb, og at man burde kigge på grundbeløbet.

Jeg må sige, at Dansk Folkeparti tog meget klart afstand fra de udtalelser, og det gør vi fortsat. Vi vil ikke være med til at skabe usikkerhed om folkepensionens fremtid, og for os ligger grundbeløbet fast.

Dansk Folkeparti går ikke ind for langsommelighed, når det drejer sig om at give de øko-

nomisk vanskeligt stillede folkepensionister flere penge mellem hænderne. Vi ønsker handling og ikke langtidsplanlægning.

Derfor lancerede Dansk Folkeparti ældreydelsen for 2 år siden, og lad mig så sige, at det går fremad med raske skridt.

Dansk Folkeparti har netop i dag forhandlet en ny aftale på plads med regeringen. Der er netop i dag blevet afsat 410 mio. kr. yderligere til den supplerende ydelse, så vi nu er oppe på et beløb, der hedder 840 mio. kr., hvilket afsættes årligt frem til 2008. Det betyder, at endnu flere pensionister vil få glæde af den supplerende ældreydelse.

På nuværende tidspunkt modtager 117.000 pensionister ydelsen. Fremover vil 170.000 pensionister få glæde af ydelsen. På nuværende tidspunkt modtager 45.000 pensionister den fulde ydelse. Fremover vil 150.000 pensionister modtage det fulde beløb.

Ja, hvor der er en vilje, er der en vej, og vi er selvfølgelig i Dansk Folkeparti utrolig glade for, at vores pensionister også får en forårspakke.

Kl. 20.05

Som sagt prioriterer Dansk Folkeparti den supplerende ældreydelse, og på den baggrund må vi afvise SF's forslag.

Formanden:

Tak til fru Pia Kristensen, og så er det fru Charlotte Dyremose som ordfører.

Charlotte Dyremose (KF):

SF ønsker jo med dette beslutningsforslag at gøre det mindre attraktivt at spare op til alderdommen og skabe stor usikkerhed om folkepensionen for landets pensionister. Det er vi i Det Konservative Folkeparti grundlæggende uenige i. Vi ønsker ikke at skabe den usikkerhed for pensionisterne, man vil lave i det her forslag, ved at ændre på grundbeløbet for folkepensionisterne.

Samtidig mener vi altså også, at det er uhyre vigtigt, at der er et incitament for den enkelte til at spare op, og at man derfor ikke bare skal se sit pensionstillæg forsvinde, hvis man har været fornuftig og sat penge til side til alderdommen.

Derudover er vi meget glade for at målrette de penge, der ligger i satspuljen, til netop særlige initiativer for særlig svage grupper, f.eks. pensionister. Derfor ønsker vi ikke at tage pengene fra de såkaldte satsmidler, for vi mener faktisk, at det på mange områder er både sagligt rigtigt og den bedste hjælp, man kan give, at

tage konkrete, målrettede initiativer for bestemte grupper af mennesker, der har konkrete problemer. Vi er derfor glade for at kunne målrette nogle af de midler, der går til ældreområdet, til netop disse konkrete tiltag frem for at sætte dem over i det almindelige pensionssystem.

Når vi taler om, hvad vi så gør for de svageste pensionister, hvis ikke vi skal tage pengene fra konkrete tiltag for de svageste pensionister, ja, så er det jo netop i dag, at regeringspartierne og Dansk Folkeparti har lavet en aftale om at fremrykke den supplerende ældreydelse, sådan at de 170.000 svageste pensionister nu får en supplerende ældreydelse.

Det er en måde at give de svageste folkepensionister en håndsrekning på uden at skabe usikkerhed om deres fremtidige pensionsgrundlag, og det finder vi mere sagligt end det forslag, SF hermed kommer med, og derfor kan vi ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Jeg vil godt spørge den konservative ordfører, om det er 170.000 folkepensionister, der med det indgåede forlig i dag, vil få den fulde ydelse, altså de 5.100 kr. Er det korrekt opfattet?

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Der er 150.000 efter de tal, jeg har fået, der vil få den fulde ydelse, og så ca. 20.000, der vil få en reguleret ydelse.

Formanden:

Tak til fru Charlotte Dyremose, og så er det fru Margrethe Vestager som ordfører.

Margrethe Vestager (RV):

Jeg tror, at vi er flere her i salen, som bliver stadig mere bekymrede for de borgerlige ordførere. Tænk, hvis SF faktisk foreslog noget revolutionært, hvilke tillægsord ville man da skulle bringe i anvendelse for at karakterisere sådan et forslag?

SF foreslår i dag en forholdsvis begrænset, overskuelig, beskattet, langsigtet omlægning fra grundbeløb til tillæg. Vi svinger os op til, at tilliden til folkepensionen er truet, og til, at folk vil holde op med at spare op. Jeg synes, det er meget interessant, at man på den måde med afsæt i SF's forslag kan mande sig op til den type retorik.

Det, som jo er kernen i det, er jo overhovedet ikke, at grundbeløbet ændres. Der er ingen, der taler om at ændre på folkepensionens grundbeløb. Det, der tales om, er at ændre marginalt på reguleringen af folkepensionens grundbeløb og vel i og for sig i meget god overensstemmelse med noget af den tænkning, som ligger i selve satspuljen.

Kl. 20.10

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at Det Radikale Venstre står helhjertet bag folkepensionen. Den vil i en lang, lang tid fremover være hovedparten af pensionen for flertallet af pensionister. Sådan er det, og sådan bør det efter vores mening også være.

Men det er et fiffigt forslag, som SF har fremsat, og derfor vil vi gerne undersøge det nærmere under udvalgsbehandlingen, så vi kan finde ud af, hvad der er op og ned på det i forhold til de mange påstande, som vi hører i dag. Vi vil gerne se på forslaget, på reguleringen i forhold til ældres levevilkår og på pensionsopsparingen i øvrigt.

Jeg synes, der er mange åbne spørgsmål i den debat, vi har i dag. Hvorfor skal de ældre have checks? Er det sådan en slags længsel efter Daells Varehus, katalogerne, gavechecks og hele den måde, der ligesom var, at der kunne komme noget ind ad døren, og så kunne man sende takkekort tilbage til dem, der havde afsendt checks?

Hvorfor ikke bare øge tillægget? Hvorfor ikke bare sørge for, at de pensionister, som rent faktisk har mindst, enkelt og tydeligt kan opleve, at de enkelte bestanddele i deres grundlæggende levevilkår faktisk bliver større? Det ville i hvert fald være noget, Det Radikale Venstre ville se på med meget venlige øjne.

Vores forestillinger om reformer i pensionssystemet går på, at vi går fra naturalieydelser til mere, hvad skal man sige, gængse og værdige – også i relation til vores sidste debat – ydelser, hvor de ældre i højere grad selv kan afgøre, om de vil køre i den ene eller den anden type trafik, eller på anden måde disponere anderledes, end hvad vi nu synes herinde det er rimeligt at de gør.

Vi synes som sagt, at det er et fiffigt forslag. Vi vil gerne undersøge det nærmere, og vi synes måske, at retorikken er blevet lige en anelse for højstemt i anledning af det.

Jeg kan meddele, at Kristendemokraterne deler vores interesse for forslaget og vil forholde sig interesserede under udvalgsbehandlingen.

Formanden:

Tak til fru Margrethe Vestager. Så er det fru Line Barfod.

Line Barfod (EL):

Enhedslisten er enig i, at det er stærkt bekymrende med den stigende økonomiske ulighed, som vi ser i samfundet i disse år, også den ulighed, der viser sig blandt pensionister.

Vi er så ikke enige i det løsningsforslag, SF kommer med her. Vi kan godt forstå SF's problem med det årligt tilbagevendende satspuljetyveri, men så kunne SF jo overveje at holde op med at støtte satspuljen. Så kunne det jo være, at vi en dag var tilstrækkelig mange partier til, at vi kunne stoppe det årlige tyveri og i stedet sikre, at pensioner og andre overførselsindkomster blev hævet med den årlige løn- og prisudvikling.

Vi er enige i, at man i stedet for en ældrecheck hellere burde forhøje tillægget. Det ville være meget mere enkelt, men vi støtter dog ældrechecken som den mindste forbedring.

Vi synes, at når man skal ind og se på ulighed i alderdommen, så burde man i høj grad også se på det, der fører til uligheden, og en del af det er jo, at de, der har penge i forvejen og har råd til at spare op til deres pension, får en kæmpe skattebegunstigelse. Alle de mennesker, der ikke har råd til at spare op til deres pension, er via skatten med til at betale til dem, der har råd. Vi synes hellere, man skulle gå ind og ændre på den ulighed, sådan at man ikke begunstiger dem, der har mest, men i stedet via skatten laver en omfordeling til fordel for dem, der har mindst.

I det hele taget vil vi langt hellere bruge skatten til at sikre en omfordeling mellem rig og fattig her i samfundet og sikre, at de basale ydelser får vi alle sammen uanset indkomst. Ligesom vi har et godt sundhedsvæsen for os alle, ligesom vi har en gratis folkeskole for os alle, så mener vi også, det er vigtigt, at vi har en god folkepension til alle.

Vi ville selvfølgelig gerne have, at vi en dag får flertal til at hæve folkepensionen, så den bliver så høj, at man faktisk kan leve af den og ikke bare overleve, men har penge nok til, at man kan indgå i forskellige sociale sammenhænge, penge nok til, at man kan betale for at være med i forskellige fritidsaktiviteter, klubber, andet, at man har mulighed for at gå på aftenskole, gå til dans, har råd til at købe en fødselsdagsgave til børnebørnene, har råd til at gå ud og spise med venner en gang imellem, og hvad man nu ellers

kunne forestille sig at også pensionister godt ville have råd til. Det synes vi er vigtigt at vi sikrer, men vi mener altså, at vi skal gøre det på en anden måde end her.

Vi er meget bekymrede for, at når man begynder kun at ville sikre velfærd for de fattige og skære ned på de ydelser, der er til os alle sammen, så får vi også en fattig velfærd. Så er der ikke lige så mange til at råbe op om, hvor vigtigt det er, at vi har en god folkepension, fordi der ikke er særlig mange, der er afhængige af den længere. Derfor vil vi hellere sikre, at vi har en god folkepension, som er for alle, og så må vi bruge skatten til at tage fra de rige.

Formanden:

Tak til fru Line Barfod. Og så er det ordføreren for forslagsstillerne, hr. Villy Søvndal.

Kl. 20.15

Villy Søvndal (SF):

Nogle dage kan man godt blive overrasket over at arbejde i Folketinget. Det, man kan blive overrasket over sådan en stiltfærdig aften som i aften, er, at et nænsomt, langtidsvirkende, lighedsskabende forslag i den grad kan få specielt de borgerlige ordførere op af stolene. Det synes jeg er interessant, men det skal jeg lige vende tilbage til.

Den ene diskussion er sådan set, om vi, som det påstås i forslaget her, er på vej mod en situation med stadig stigende økonomiske forskelle i alderdommen; man kan sige, at ulighederne flytter med ind i alderdommen i et omfang, vi aldrig har set før. Eller er det rigtigt, som socialministeren påstår, at vi er i gang med et kæmpestort lighedsskabende projekt, der betyder, at efterhånden som arbejdsmarkedspensionerne kommer med, bliver ligheden i alderdommen stadig større?

Jeg synes, vi skal afprøve synspunkterne under udvalgsarbejdet.

Jeg deltog i et studium, der hed det aldrende samfund, som var et meget grundigt studium, som jeg tror der deltog medlemmer fra alle Folketingets partier i. Der var man af den modsatte opfattelse, men de kan jo tage fejl. Det kan jo være, Socialministeriets folk har mere ret.

Påstanden er, at vi er på vej mod en stigende ulighed, og det synes jeg egentlig også er logisk nok, for vi er på vej fra en situation, hvor folkepensionen var det lighedsskabende element for alle ældre, til en situation, hvor vi har en gruppe ældre, der har fået andel i arbejdsmarkedspensi-

oner, i skattebegunstigede pensioner eller i store gevinster ved hussalg – det er dem, der er heldige – og en gruppe, der kun har den nøgne folkepension.

Skal vi gøre noget ved det, hvis man anerkender, at billedet er, at vi er på vej mod en situation med stigende ulighed? Der var nogle, der sagde, at det jo skyldtes, at nogle havde taget sig sammen i løbet af livet, sparet op og sådan noget, mens andre ikke havde sparet op. Men sådan er virkeligheden vel ikke. Virkeligheden er vel sådan, at de, der har haft de kæmpestore lønninger, også får de kæmpestore arbejdsmarkedspensioner, fordi arbejdsmarkedspensionerne typisk er en procentdel af lønnen.

Altså for nu at skære det lidt ud i pap: De, der har brugt rigtig mange penge i løbet af deres liv, gået rigtig meget på bar, haft det rigtig sjovt i løbet af deres liv, får det også rigtig sjovt i alderdommen. Og modsat: De, der ikke havde ret mange penge i løbet af livet, og som har vænnet sig til ikke at have så mange penge, var kloge, for de får heller ikke så mange, når de bliver gamle.

Det er jo situationen og ikke det der underlige billede af nogle, der har taget sig sammen, og nogle, der ikke har taget sig sammen. Hele den ældregruppe i dag, der har levet i et forhold, hvor moderen har været hjemmegående, har ikke haft en kinamands chance. Det er ikke, fordi de har levet et ødselt liv. Det er, fordi de har levet det liv, der var konsekvensen af datidens måde at leve på.

Alle de, som taber i det nuværende system, er dem på dagpenge, selv om der er opbygget et svagt system for dem; det er dem på førtidspension, der først lige er kommet i gang, og hvor ydelserne er små, fordi indkomsten er lille; det er dem, som er på overførselsindkomst, på kontanthjælp, som ikke har noget som helst, og så er det dem, der har lavindkomster, de får langt mindre end dem, der har højindkomster. Sådan er billedet, og det lader sig ikke fornægte.

Derfor synes jeg også, reaktionerne er interessante. Jeg kan godt forstå, at de, der hovedsagelig samler vælgere i Nordsjælland og i Gentofte reagerer mod det her forslag. Helt fint, sådan skal det være. Det her forslag vil ramme solidt ned, ramme konservative kernevælgere og Venstres velhavende kernevælgere, og det er helt fint; det har også været hensigten med forslaget.

Det er også klart, at jeg ikke synes, man kan bebrejde hverken Det Konservative Folkeparti, Venstre eller Dansk Folkeparti, at når man forsø-

ger at skabe lighed, så reagerer partier, der bygger på ulighed. Sådan er det jo, og jeg synes, det er et godt og naturligt instinkt, at man forstår, hvor man hører hjemme i politik.

Så vil jeg sige til socialministeren, der siger, at man skal passe på ikke at udligne for meget, at jeg ikke synes, at man behøver at være bange. Det her er som sagt et stilfærdigt, langtidsvirkende forslag, og det er vel stadig væk en kæmpefordel for dem, der har de supplerende arbejdsmarkedspensionsordninger, dem, der har de frivillige pensionsopsparinger, og dem, der får solgt deres hus rigtig godt. De vil stadig have så ekstremt meget mere, at al tale om incitament – undskyld – forekommer mig en smule teoretisk.

Hr. Flemming Oppfeldts principielle vurdering var, at det virkede for sent, at det tog for lang tid. Det er jo ikke et argument imod et forslag. Altså hvis man i øvrigt synes, forslaget er rigtigt, så kan man jo godt have noget, der virker over længere tid, og selvfølgelig er det sådan, at når man kun skruer marginalt på ordninger, så virker det over lang tid. Til gengæld har det jo en stadig stigende virkning, der virker udlignende mellem folk, der er velhavende, og folk, der ikke er så velhavende i deres alderdom.

Kl. 20.20

Til fru Grete Schødt, der sagde, at hun var enig i målsætningen: Tak for det, det gør det kommende regeringsalternativ lettere, at uanset hvilket punkt vi her i dag behandler, så kan vi næsten runde af med sige, at vi er enige i målsætningen, men dog usikre på modellen.

Det er klart, at alternativet til det her er at forhøje pensionstillægget. Det er vi også enige i. Vi diskuterer også gerne andre modeller og anden finansiering. Men det er jo klart, at SF har det meget på rygmarven altid at være sikker på, at pengene er der, inden vi går ud og lover noget.

Til fru Pia Kristensen, som siger nej til SF's forslag og hellere vil den supplerende aldergyldelse, vil jeg bare sige, at jeg synes ikke, at de to ting er hinandens modsætninger. Hvis man er optaget af lighed, kan man også være optaget af mere langsigtet at skabe lighed, og det er jo dette forslags hensigt.

Fru Charlotte Dyremose holdt en hel igen-nem konservativ tale. Det synes jeg bestemt ikke man skal bebrejde fru Charlotte Dyremose, hun er jo ansat til at holde konservative taler i Folketinget. Jeg synes måske, det blev lidt vel meget alligevel, da hun opgjorde befolkningen i to grupper, nemlig dem, der havde sørget for at

lægge penge til side, og dem, der bare havde brugt løs. Jeg savner bare lidt, at det bliver en del af den konservative analyse, hvem der havde chancen i det her liv til at lægge penge til side, og hvem der ikke havde det.

Jeg synes, at fru Margrethe Vestager holdt en klog tale om forholdet mellem størrelsen af ændringerne og størrelsen af armbevægelserne, og tak for tilslutningen til at kigge nærmere på det, også på nogle af de undersøgelser, som hænger tilbage efter i dag af stigende eller faldende ulighed.

Fru Line Barfod er ikke enig i, at det er den her måde, vi skal regulere på. Fair nok, det må vi så se på. Så opfordrede fru Line Barfod os i talen – i øvrigt mener jeg, at Kartago skal ødelægges – til at melde os ud af satspuljeforliget. Det kunne være fristende, jeg synes bare, det forudsætter et meget klart svar på følgende spørgsmål: Hvis nu man ikke har meget stor tillid til de partier, der er det nuværende flertal, De Konservative, Venstre og Dansk Folkeparti, og jeg indrømmer gerne, at jeg ikke har den store tillid til dem, er det så klogt at afskaffe en regulering i tillid til de samme partier, hvor specielt De Konservative og også nogle af de yngre Venstrefolk, f.eks. hr. Søren Pind, jo hamrer mod regulering af overførselsindkomsterne? Er det virkelig klogt i den situation at afskaffe den regulering, der trods alt giver løn- og prisudviklingen minus 0,3 pct., til fordel for en hel fri situation?

Kunne man ikke forestille sig, at fristelsen i den situation er stor for flertalspartierne til at sige: O.k., vi kvitterer for opsigelsen, vi laver nu en ordning, hvor vi dynger dem til, vi holder allermest af, jeg skal slet ikke nævne navne, og til gengæld straffer vi systematisk de mest uaccepterede grupper, vi har i det her samfund?

Jeg synes, det ville være en overmåde fristelse at udsætte de tre store partier for, og da jeg ikke har tillid til graden af deres omsorg og nænsomhed over for nogen af de svage grupper, så vil jeg, indtil nogle kan forklare mig, at de har en sikkerhed for, at det her onde kunne de her partier slet ikke forestille sig at udøve, fastholde, at den her regulering trods alt er bedre end den regulering, den blev til på baggrund af.

Man skal huske, at det var i den situation, at det daværende borgerlige flertal fuldstændig ville fjerne regulering af alle typer overførselsindkomster, at vi lavede satsreguleringen.

Men bortset fra det: Tak for en god debat. Jeg synes, det har været spændende. Jeg er ikke

overrasket over reaktionerne. Jeg synes kun, det bekræfter, at det politiske billede eksisterer på den måde, at højre stadig er højre og slås for privilegier. Venstrefløjen har et ønske om at ændre på privilegier, det giver så et sammenstød i Folketingssalen, og det er vel selve meningen med folkestyret.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Jeg synes også, der er noget, der hedder det lyttende folkestyre, og jeg synes, at det, jeg konstaterede i mit indlæg på Venstres vegne, var jo, at det, som SF kan opnå over en 10-årig periode, gennemfører vi jo i år, nemlig at vi tilgodeser de 150.000 pensionister, der har de dårligste vilkår. Det får vi gennemført i år, og det burde SF også have kvitteret for i den tale, der blev holdt nu.

Kl. 20.25

Så var der jo det andet element i hr. Villy Søvndals tale, nemlig at det vedrører dem, der bor ude i Gentofte, Lyngby og den slags steder. Nej, det vedrører jo alle de mennesker, som fra slutningen af 1980'erne og et stykke frem i tiden får bygget de her nye arbejdsmarkedspensioner op, hvor der bliver lagt 8, 9, 10, 11, 12 pct. af lønnen til side til en pension, når de bliver gamle.

Der har SF her i Folketinget i dag i år 2004 fremsat et forslag, som rammer de her mennesker, trækdyrene i vores samfund, og det er det, jeg er forarget over.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

For mig bekræfter forargelsen jo blot, at jeg har ret i den simple konstatering, som også hr. Flemming Oppfeldt i virkeligheden kom til at bekræfte, at da arbejdsmarkedets pensionsordning er bygget op på den måde, at det er en procentdel af indkomsten, man sender videre til pension, så er det klart, at hvis man bor i de velhavende områder, har en årsindkomst på 0,5 mio. kr. og har en pensionsordning på 12 pct., 9 plus 3, så er det 72.000 kr., der hvert år sendes af sted til ens pensionsordninger.

Hvis man er lavtlønnet kassedame eller rengøringsdame og har en indkomst på 200.000 kr., så er det 24.000 kr., altså en tredjedel af det andet beløb, der sendes af sted. Derfor bekræftede hr. Flemming Oppfeldts udmærkede billede blot rigtigheden af det udsagn, at de uligheder, der er livet igennem, bliver i de her år dramatisk forstærket i alderdommen.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

20) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 119:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsat forældrebetaling i kommuner med pasningsgaranti.

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.
(Fremsat 5/2 2004).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

SF har med dette beslutningsforslag fremsat et beundringsværdigt kort forslag. Det skal nemlig være billigere at få passet børn, mener SF. SF vil dog ikke have, at det skal være så billigt, som Socialdemokratiet foreslår, nemlig at taksterne skal ned til 1.000 kr. om måneden. Jeg har set, at hr. Villy Søvnald i et indlæg i pressen har sagt: Hvorfor takke ja til en discountinstitution til 1.000 kr., hvis vi kan få en kvalitetsinstitution til 1.300 kr.?

Det kan nu også undre mig, at Socialdemokratiet vil have prisen ned til 1.000 kr. Det er jo trods alt ikke længe siden, at de som regeringsparti i 1999 indførte den forhøjede forældrebetaling. Den forhøjede forældrebetaling skulle være en hjælp til kommunerne, så de sikrer, at forældrene kan få passet deres børn, og det har jo været en succes. Næsten alle kommuner har indført pasningsgaranti, i dag er der jo kun omkring 21 kommuner, der ikke har pasningsgaranti. Så hvorfor afskaffe denne mulighed? Regeringen ser selvfølgelig gerne, at de sidste kommuner kommer med.

Jeg vil også minde om, at forældre, der er inde under fripladsskalaen, ikke betaler den forhøjede forældrebetalingsandel. Det betyder, at en sænkning af forældrebetalingsandelen ikke kommer de økonomisk trængte til hjælp.

SF skriver i bemærkningerne til forslaget, at taksterne har nået et uacceptabelt højt niveau.

Det er meget vigtigt at understrege, at taksterne afspejler den udgift, kommunerne har til dagtilbud, eller sagt med andre ord, der er en sammenhæng mellem kommunernes udgifter til et dagtilbud og så den pris, forældrene betaler. Kommunerne kan altså ikke frit vedtage en takst, som man indimellem har kunnet tro, når man har fulgt debatten i medierne. Der er et loft over, hvor meget taksterne kan stige, nemlig til 30 pct. eller 33 pct. af de budgetterede udgifter.

Stigningerne i taksterne kan derfor f.eks. skyldes, at der er indført pasningsgaranti, og at kommunen derfor har hævet procentandelen for forældrebetalingen, at kommunen har fjernet eller nedsat et frivilligt tilskud til nedsættelse af taksten, at der er sket standardforbedringer af dagtilbuddene, eller at der er kommet flere udgifter, f.eks. flere støttepædagoger.

For at få et mere nuanceret billede af, hvad der ligger bag ved stigningerne i taksterne, er Den Sociale Servicestyrelse blevet bedt om at foretage en undersøgelse af årsagerne til udviklingen i udgifterne til dagtilbud over de seneste år. Undersøgelsen kommer i april måned og giver så forhåbentlig et billede af, hvorfor prisen på dagtilbud i nogle kommuner er højere end i andre og også er meget høje i nogle kommuner.

KL 20.30

Jeg vil også minde om, at regeringens udvalg om børnefamiliernes vilkår er ved at se på, hvor der er muligheder og behov for at støtte børnefamilierne mere. Regeringen finder på den baggrund ikke anledning til nu at tage skridt til at fjerne muligheden for den forhøjede forældrebetaling. Så hermed afviser regeringen beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Tak for besvarelsen.

Jeg synes, det er ærgerligt, at vi igen får en tale, der hedder vent og se med De Konservative.

Jeg roser altid ministeren, når jeg finder anledning til det, og når jeg er enig med ministeren. Og da ministeren meldte ud, at taksterne mange steder var blevet for høje, så antog jeg selvfølgelig, at det var, fordi ministeren mente, at